

BARINMA EN TEMEL İNSAN HAKKIDIR

Değerli Meslektaşlarımız,

Bültenimizin yeni sayısı ile sizlere tekrar “merhaba” diyoruz. Yaz aylarını geride bıraktık. Ne yazık ki artık gelip geçen mevsimlerin bıraktığı hoş anıları değil yol açtığı acıları hatırlıyoruz. Acıların sebep olduğu bireysel korkuları, kaygıları ve toplumsal travmaları tartışıyor, bilim insanları ve teknik uzmanlar olarak bir daha yaşanmaması için mesai harcıyor, bilgi birikimimizi, enerjimizi hayatın güvenli hale getirilmesi amacıyla kullanıma açıyoruz. Sonuç değişiyor mu? Bu sorunun yanıtını kamuoyunun takdirine bırakıyoruz. Çünkü bilim insanlarını harekete geçiren yegâne doğru kamusal yarar ilkesi ile birlikte yaşamın güvenli hale getirilmesidir. Bunun için mühendislik biliminin evrensel kabulleri, yine bilimsel yöntemle tartışılır, planlanır ve uygulanır. Aslında yukarıdaki sorunun da yanıtı son iki cümlede saklıdır. Bilim insanları kamu yararını gözetirken iktidar rant getirisine göre hayatı düzenler. Kentlerimizin, yeşil alanlarımızın, doğanın belki de bir bütün olarak hayatın makûs talihi budur.

İşte yaz aylarını ülkemizin makûs talihinden örneklerle tamamladık. Yangın ve sel afetlerinde onlarca can verdik. Konutlar yine yıkıldı, yıkılmayan pek çoğu kullanılabilir olmaktan çıktı. Yangınlar on binlerce hektar ormanlık alanı, canlı varlığıyla birlikte yok etti.

Bütün bunları aynı zincirin halkaları olarak değerlendirmek gerekiyor. Yangın söndürme uçağı olmamasıyla dere yataklarının imara açılması aynı zihniyetin ürünüdür, birbirini tamamlar “kötülük”lerdir. Devamla; kentlerimizin, yapılarımızın deprem güvenliği olmamasıyla barınmanın temel hak değil, temel sorun haline gelmesi de zincirin diğer halkalarıdır. Eğitimin niteliğinin düşük olmasıyla üniversite öğrencilerini barınma sorunu yaşamaları arasında doğrudan bir ilgi bulunmaktadır. Son dönemde ayyuka çıkan fahiş kiraları iktidarın ekonomik tercihlerinden ayrı düşünmek mümkün müdür?

Zincirin halkaları ve dahi zincirin kendisi ekonomik, politik bir tercihler bütünüdür yansıtmaktadır. Kamucu, merkezi planlamadan, sosyal adaletten ve toplumsal refahtan yana bir ekonomik-sosyal model yerine en temel hakları dahi piyasanın acımasızlığına terk eden bir modelin tercih edilmesinin doğal sonuçlarıdır bunlar. Denetimsizliğiyle dikkat çeken diğer sorunlar, örneğin ülke içi nüfus hareketleri, mülteci akını, mal ve hizmetlere dair fiyat politikasında kamunun devre dışı bırakılması, dövizdeki önlenemez yükselişin konut fiyatlarına doğrudan yansımaları, emlak ve kira

fiyatlarının fahiş oranda artmasının önüne geçecek bir mekanizma yaratılmaması, TOKİ'nin kuruluş amacından uzaklaşarak orta ve üst gelir gruplarına dönük konut projelerine ağırlık vermesi bugünkü tablonun başlıca sebepleridir.

Barınma sorunu yaşayan üniversite öğrencilerinin karşı karşıya bulunduğu durum ise kamu yönetiminin içinde bulunduğu israfla birlikte değerlendirince, tercihin net olarak görünmesini kolaylaştırmaktadır. Kamu yurtlarında yer bulamayan üniversite öğrencilerine çok yüksek fiyatlı özel yurtlarda kalmaktan ya da daire kiralamaktan başka şans kalmamakta, özel yurt ücretlerinin ve kiralının durumu çoğu yerde bu iki şansını da devre dışı bırakmaktadır. Bazı yerlerde toplumun yoksul kesimlerinden gelen gençlerimizin çaresizliklerinden faydalanılarak kanunsuz, denetimsiz imkânlarla yönlendirilmektedir. Buralarda çeşitli telkinlere, istismara, baskıya ve ayrımcılığa maruz kalmakta hatta bazen suça itilmektedirler. Kimi büyükşehir belediyelerinin olanakları ölçüsünde üniversite öğrencilerinin barınma sorununu çözmeye doğrultusunda attığı adımlar ise sorunun büyüklüğü nedeniyle yetersiz kalmaktadır.

Örneğin 2020 yılında devlet sadece öğrencilerin yüzde 8,2'sinin yurt sorununu çözümlenmiştir. Yurtların niteliği ise bir başka tartışmanın konusudur ancak bu nitelik(sizlik)le dahi öğrenciler için öncelikli tercihtirler. Çünkü üniversite gençliğimiz barınma sorunu karşısında çaresizdir.

Türkiye işçisinden öğrencisine, emeklisinden işsizine yoksulluk girdabındadır. Yoksulluk mühendisler de dâhil olmak üzere çalışan bütün kesimlerde de egemenliğini ilan etmiştir. Kamu kesimindeki mühendislerin ücretlerinin enflasyon karşısındaki “çaresizliği”ne ilişkin açıklama okunabilir. Bir ülke hakkında değerlendirmede bulunmak için sadece o ülke vatandaşlarının nasıl öldüğüne bakmak yeterli değildir aynı zamanda nasıl yaşadığını bilmek gerekmektedir. Ömür boyu yoksullukla boğuşanlar, eğitimden sağlığa barınmadan ulaşımaya temel haklarını bile kullanamayanlar gün gelmekte ya depremde ya su taşkınında ya da sağlık hizmetine ulaşmadan hayatını kaybetmektedir.

İnşaat mühendisleri bunun için kamucudur, sosyal refahtan ve adaletten yanadır. Hepsinden daha önemlisi de insanı, insan hayatını kutsal görmektedir.

**TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Yönetim Kurulu**